

**Een verkennend archeologisch
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Danielweg te
Melderslo, gemeente Horst aan de Maas
(L)**

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

ARC-Rapporten 2009-241

Geldermalsen
2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Danielweg te Melderslo, gemeente Horst aan de Maas (L)

ARC-Rapporten 2009-241
ARC-Projectcode 2009/725

Tekst

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

Afbeeldingen

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

Redactie

A.J. Wullink

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

---

Projectgegevens

Projectnaam	Melderslo, Danielstraat 44
Projectcode	2009/725
CIS-code	38159
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Oprachtgever	Econsultancy Boxmeer, dr. J.J.A. Wijnen
Contact	0485-581818, wijnen@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Horst aan de Maas, dhr. D. Bolhuis
Contact	077-4779777, gemeente@horst.nl
Toetsing	Vestigia, drs. R. van Heringen
Contact	033-2779200, info@vestigia.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Danielweg 44
Plaats	Melderslo
Gemeente	Horst aan de Maas
Provincie	Limburg
Kaartblad	52 G
RD-coördinaten	N: 202756/385945 O: 202815/385892 Z: 202741/385857 W: 202696/385942
Oppervlakte	circa 0,7 ha

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden; fluvioperiglaciale afzettingen (leem en zand) met een zanddek.
Geomorfologie	Dekzandruggen (3L5) en dekzandrug (3K14); al dan niet met oud bouwlanddek.
Bodem	Veldpodzolgronden; lemig fijn zand (Hn23).
Historische situatie	Begin 19e eeuw bevindt het plangebied zich op de 'Meldersche Heyde' een heidegebied dat gaandeweg werd ontgonnen. Vanaf het einde van de 19e eeuw is het plangebied voornamelijk in gebruik als bouwland, dan wel grasland.
Archeologische verwachting	Volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) van Nederland (1:50.000) bevindt het plangebied zich in een gebied met een middelhoge indicatieve archeologische waarde.

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Boxmeer heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Danielweg te Melderslo in de gemeente Horst aan de Maas (afb. 1). Aanleiding van dit onderzoek vormt de geplande aanleg van een grote vijver, diverse struikgewassen, bomen en een wandelpad in het kader van natuurcompensatie. Voor het plan is een bestemmingsplanwijziging benodigd. In het plangebied is ten behoeve van de vijver een afgraving van circa 7.000 m² voorzien. De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 12 november 2009 door dr. J.J.A. Wijnen van Econsultancy, onder leiding van drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In oktober 2009 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor dit inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:

Uit de landschappelijke ligging, (dekzandruggen met veldpodzolen) blijkt dat het plangebied vanaf het Laat-Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars en vanaf het Neolithicum voor landbouwers. Verder zijn vrijwel in de directe omgeving van het plangebied archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum-Neolithicum, Neolithicum-Bronstijd, een urnenveld uit de Late Bronstijd tot Midden-IJzertijd en verder nog resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd aan-getroffen. Het urnenveld uit de Late Bronstijd tot Midden-IJzertijd is gevonden op een hoger gelegen dekzandrug. Van urnenvelden uit die periode is bekend dat deze specifiek op hoger gelegen gebieden werden aangelegd. De resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd zijn mogelijk toevalsvondsten, omdat het plangebied na het midden van de 19e eeuw is ontgonnen. De meeste waarnemingen zijn op circa 1 km en verder van het plangebied gedaan. Daarom kan er een middelhoge archeologische verwachting voor worden afgegeven vanaf het Laat-Paleolithicum tot IJzertijd en

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Wijnen, J.J.A., oktober 2009: *Archeologisch bureauonderzoek Danielweg 44 te Melderslo in de gemeente Horst*, Econsultancy Rapport 09101680 (conceptversie).

een lage archeologische verwachting voor latere perioden. De archeologische resten komen mogelijk voor direct aan of onder het maaiveld. De vondstenlaag wordt mogelijk verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld verwacht. De archeologische resten kunnen hoofdzakelijk bestaan uit aardewerk- of vuursteenstroomingen. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Het complextype en de omvang kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 7 cm op het onderzoeksterrein 5 boringen geplaatst tot maximaal 120 cm –mv. De boringen zijn, rekening houdend met de toekomstige visvijver, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. Boringen 1, 3 en 5 werden in een aspergeveld geplaatst, boringen 2 en 4 in een grasveld.

In alle boringen werden zeer fijne, zwak siltige zanden aangetroffen. Ter plaatse van het aspergeveld werd, onder een tot 15 cm dikke bouwvoor (Ap-horizont), tot 70 à 80 cm –mv een geroerde laag aangetroffen, bestaande uit beige tot donkergeel zand met donker(grijs)bruine vlekken (A/Cp-horizont). Hieronder werd donkergeel zand met roestvlekken aangetroffen. Deze roestvlekken worden veroorzaakt door fluctuaties in de grondwaterstand, de zogenaamde gley-zone (Cg-horizont). De verstoring van het bodemprofiel tot 80 cm –mv wordt veroorzaakt door de aspergeteelt.

Ter plaatse van het gras veld heeft de bouwvoor een dikte van 40 tot 60 cm en is geel gevlekt. Volgens de eigenaar is de bodem hier in het verleden opgehoogd met ‘zwarte grond’. Onder deze bouwvoor is een geroerde laag aangetroffen tot 60 à 70cm –mv, bestaande uit donkergeel, grijsbruin gevlekt zand. In boring 2 werd onder deze geroerde laag het oorspronkelijke moedermateriaal aangetroffen (C-horizont), vanaf 100 cm –mv kwamen ook roestvlekken voor (Cg-horizont). In boring 4 werd de Cg-horizont direct onder de geroerde laag aangetroffen.

De zeer fijne, zwak siltige zanden op de locatie zijn eolisch afgezette dekzanden uit het Laat-Glaciaal (Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden). Het oorspronkelijke bodemprofiel is in alle boringen tot een diepte van 70 à 90 cm verstoord; hierdoor is het niet mogelijk om vast te stellen wat het oorspronkelijke bodemprofiel is geweest. Er zijn in ieder geval geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een hoge enkeerdgrond in het verleden; de matig dikke tot dikke bouwvoor in boringen 2 en 4 is door subrecente ophoging veroorzaakt. Gezien het historische landgebruik (heide rond 1800) is de aanwezigheid van een hoge enkeerdgrond ook niet waarschijnlijk.

In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureau-onderzoek door Econsultancy ligt de locatie waarschijnlijk op dekzandruggen met veldpodzolen. De veldpodzolen hebben, volgens de IKAW een middelhoge archeologische trefkans. Op basis van vondsten uit de directe omgeving kan worden gesteld dat deze trefkans voornamelijk archeologische resten uit de prehistorie betreft (Laat-Paleolithicum–IJzertijd). Wel zijn in de nabijheid van de onderzoekslocatie enkele vondsten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd gedaan, maar dit betreft waarschijnlijk losse vondsten, gezien het historisch landgebruik (heide).

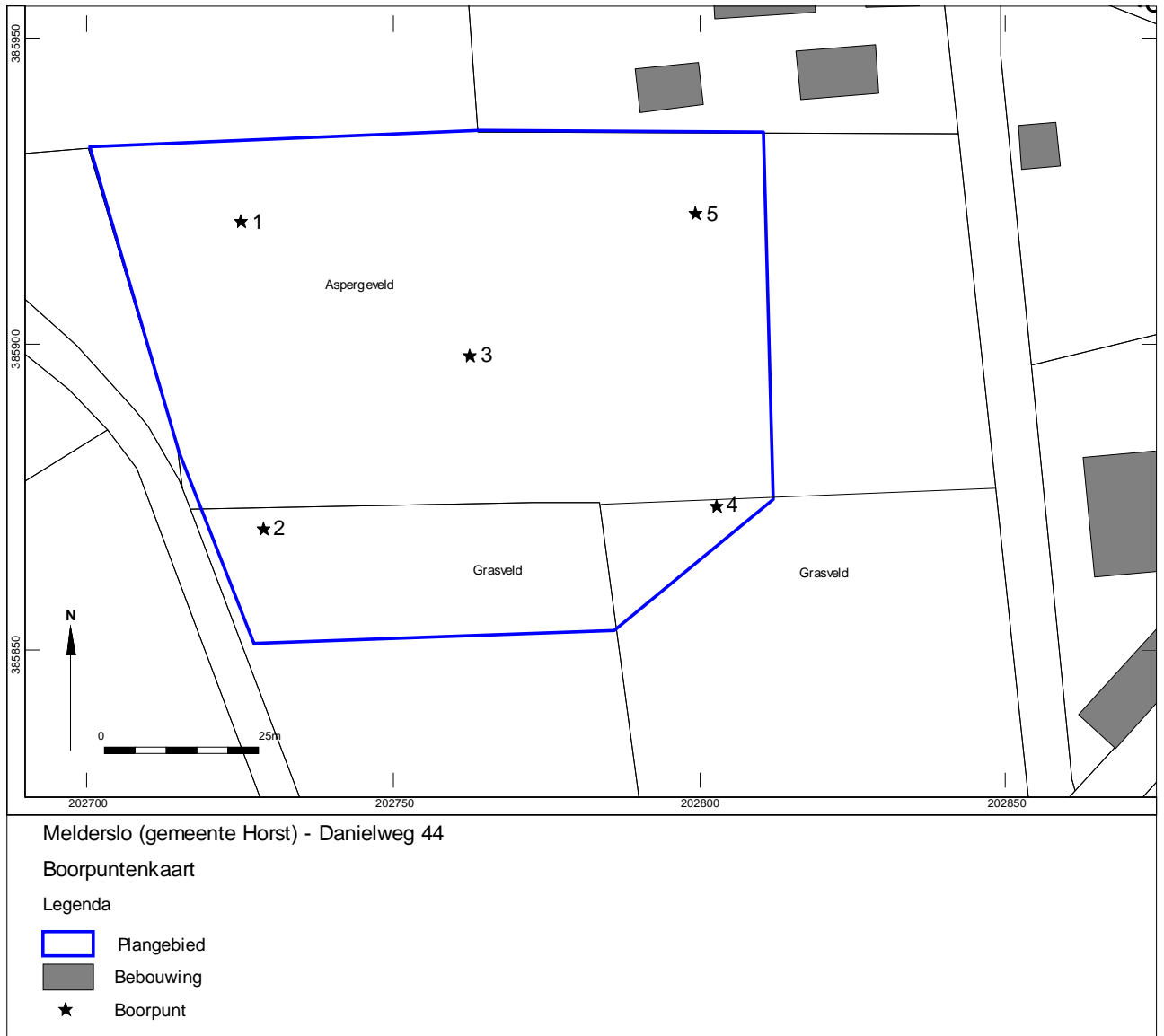
Het verkennend inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat de locatie inderdaad op een dekzandrug ligt. Het bodemprofiel is echter tot 70 à 90 cm –mv verstoord, waardoor het oorspronkelijke bodemtype niet kon worden benoemd. Omdat de archeologische verwachting voor het plangebied voornamelijk de prehistorie betreft, is de kans dat er nog archeologische resten binnen het plangebied aanwezig zijn, klein; grondsporen uit deze periode zijn meestal niet erg diep. Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen werkzaamheden waarschijnlijk geen bedreiging vormen voor het archeologisch erfgoed.

4 Aanbeveling

Gezien de geringe kans op archeologische resten binnen de onderzoekslocatie zijn er geen bezwaren tegen de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graaf-werkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Horst aan de Maas, te worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

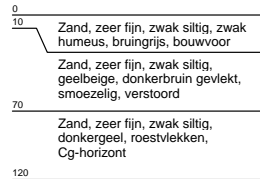
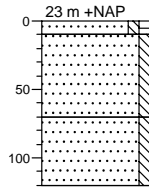

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: J.J.A. Wijnen

Bijlage 1 Boorprofielen

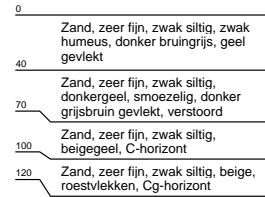
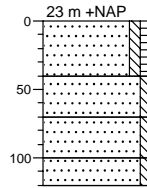
Boring: 1

X: 202725
Y: 385920

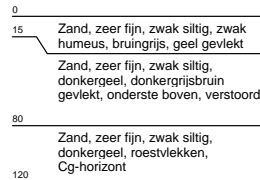
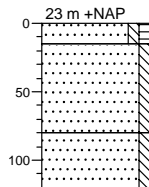
Boring: 2

X: 202729
Y: 385870

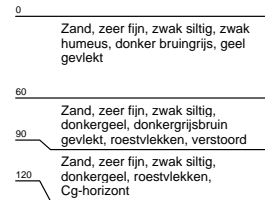
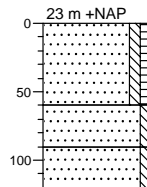
Boring: 3

X: 202763
Y: 385898

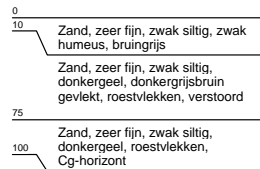
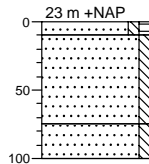
Boring: 4

X: 202803
Y: 385874

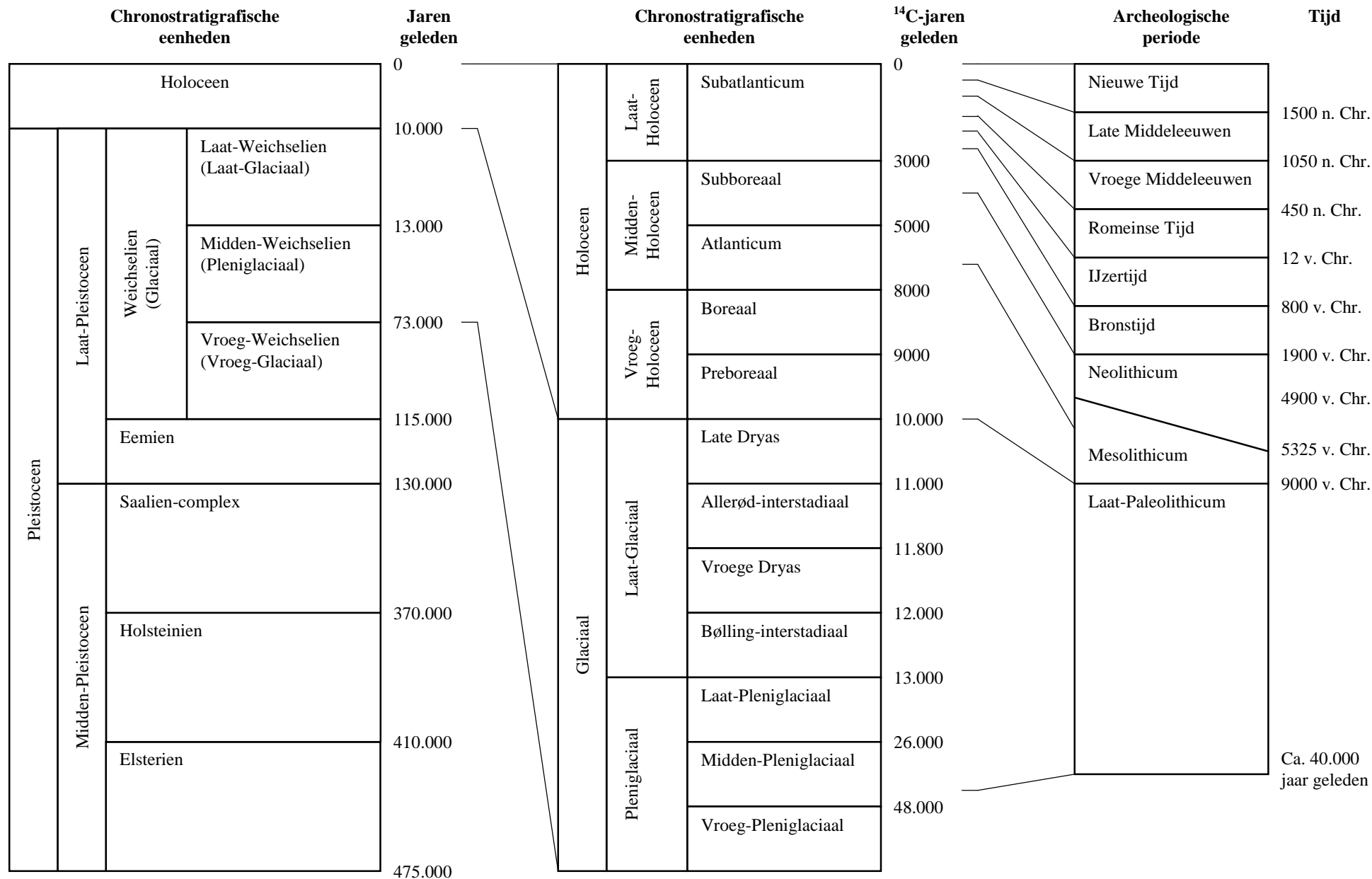

Boring: 5

X: 202799
Y: 385921

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.